

Հանդիս Գործարար

ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿԱՆ

ԶԱՐԵԹԱԿԱՆ

40 ՓԱՐԱ

ԶԱՆՊԵՍ ԱԶԳԱՅԵՆ

ՓԱՐԱ 40

ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿԱՆ իւրաքանչիւր շրջանը 52 օրինակ է :
Շրջանին գինն է Պոլսոյ համար 40 դահեկան, կանխիկ :
Կիսաշրջանը՝ 26 թերթ 20 դահեկան : Հատը 40 փարսյ :
Գաւառաց համար շրջանին գինն է թղթատարի ծախքով
50, կիսաշրջանը 26 դահեկան :

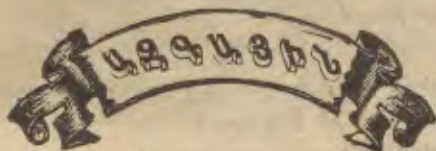

Ծանուցման տողը 2 դահեկան : Անվճար նամակ չ'ընդուն
իր : Զի հրատարակուած գրութիւնք եւ չեն տրուիր :
Նամակ եւ գրութիւնք ուղղել
առ Տնօրէնութիւն ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿԱՆ
ՊատըԱ՛րի ճատախնի ՔիթուպանէիՌ՝մու մի թիւ 62

ՓԵՐ 19 Գ. ՏԱՐԻ

1888

ՇԱԲԱԹ 29 ԶԱՅՏԵՍ

Երեքշաբթի օրն Բ. Գուռն հասեր է Վեհ. Սուլ-
թանի մէկ իրատէն որոյ համեմատ Ամեն. Ս. Պա-
տրիարք Հայրն յառաջիկայ չորեքշաբթի օրն պա-
տիւ պիտի ունենայ Նորին Կայսերական Վեհափա-
ռութեան ներկայանալու, և յետոյ ըստ սովորա-
կանին Նորին Ամենապատուութիւն հանդիսապէս
Բ. Գուռն երթալով, պաշտօնական առաջին այցե-
լութիւնը պիտի տայ Բարձր. Մեծ. Եպարդոսին և
Վսեմ. Նախարարաց :

Երեքշաբթի օրն Կրօն. Ժողովն ի նիստ գու-
մարեցաւ ի Պատրիարքորան, ատենապետութեամբ
Գեր. Խորէն Նար—Պէյ Սրբազանի :

Որոշեր է յուղարկաւորութեան ծախսոյ ցու-
ցակը՝ զոր պատրաստուած է եղեր արդէն, զրկել
գլխաւոր թաղերու Քարոզչաց՝ որպէս զի Քահա-
նայից և Թաղ. Խորհրդոյ հետ խորհրդակցելով,
իրենց թաղին վիճակին համաձայն՝ աշխնքն անոնք
որ ստակ պիտի առնեն ննջեցելոց տէրերէն, հարկ
եղած բարեփոխումներն ընելով մինչև մէկ ամիս
տեղեկագրեն առ Պատրիարքարան :

Որոշեր է որ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ
Մեծ. Մկրտիչ էֆ. Պէղազեանի նուիրած Ս. Թա-
ղէս և Բարթոլոմէոսի պատկերը սրբազրուած

է Ժողովոյ կողմանէ տրուած նախկին հրահանգին.
համեմատ, արտօներ է նորա օծումը. Նոյնպէս
Մայր եկեղեցւոյ Գլխաւորի նոր պատկերը հնոյն
նման գտնելով նորա օծումն ալ արտօներ է :

Աւագերիցութեան աստիճան տուեր է Գուղ-
կունճուրի Սեթեան Արժ. Տ. Կարապետ քահա-
նային. Ժողովն զբաղեր է նաև այլ և այլ խնդրովք :

Ազգ. Կեդրոնական վարժարանի Հոգաբարձու-
թիւնը ինկատ առնելով թէ Թաղ. վարժարաններէ
եկող աշակերտը լաւ պատրաստուած չեն Կեդր.
վարժարանի «Գրէն դասարանն ընդունուելու. ծը-
նողաց ոմանց թախանձանացը վրայ նախապատ-
րաստական դասարան մը բացած է ուր այժմէն
քսանի չափ տղաքներ սկսած են կրթուիլ :

Վերոյդրեալ տողերու վրայ Ուսումնական Խոր-
հրդէյ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք :

Վեհափառ Սուլթանը Երրորդ կարգի Օսմանիէ
պատուանշան շնորհեց Վսեմ. Տօրթ. Խօրասանճեան
էֆէնտիի, Վսեմ. Տօրթ. Նաֆիլէեան փաշայի և
Վսեմ. Տօրթ. Փէշումալճեան էֆէնտիի, Վեհափառ
Սուլթանը Միրի Միրանի աստիճան շնորհեց Փէշ-
տիմալճեան Տօրթ. Տիղրան փաշային :

Շաբթուս մէջ Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի Յա-
կոբեան, հանդերց ընտանեօր Մանչէսթրէն մայ-
րաքաղաքս վերադարձաւ :

ԳԱՍԸՄԸ ԲՕՐԵԱԶՈՎ

Չորեքշաբթի օրն Գասըմի մէկն էր գործ ինչպէս կը երևում իր յորինումները, մտանք բորեազով՝ որմէ կերելի թէ այս տարուան ձմեռը մեզմ ալիտի ըլլայ, հակառակ Սաւանա-կազմին. սարսափեցուցիչ դուշակութեան որ կըսէր թէ այս տարի՝ մէտէորաբանական հաշուով սաստիկ ցուրտ ալիտի ըլլայ:

Ըստ մեզ, Գասըմը ինչ անասի օդով ալ սկսէր, համոզուած էինք և ենք որ այս տարուան ձմեռը մեզմ ալիտի ըլլայ, քանի որ սաւանակազմին մէտէորաբանը գուշակեց թէ այս տարուան ձմեռը սաստիկ ալիտի ըլլայ, որովհետեւ 1888ի տարեմուտին տալի օրն՝ նոյն մէտէորաբանն էր դարձեալ որ Սաւանակազմին մէջ իր գուշակութիւններն կը հրատարակէր թէ՛ Պօլսոյ գլխման փոխուած ըլլալուն. (ճերմկեղենները չը հասկցուի) Պօլսոյ մէջ ասկէք վերջը ձմեռ չը կրնար ըլլալ. իբր ապացոյց արեւելեան քամիին շարունակ փչելը ցոյց կուտար— Ողորմութեանց միտմով ու Տէր— հետեւեալ կազմողի օրն երկու կանգուն ձիւն տեղաց Պօլսոյ բոլոր արուարձաններու վրայ, և քիչ մնաց որ սառնէինք: Այս պատահարն իմ ականջիս օդ եղած, ինչ որ դուշակէ այդ արժանի մէտէորաբանն. ես հակադարձն ըլլալիքին անմիջապէս կը համոզուիմ:

Օրինակի համար եթէ Սաւանակազմին մէջ հրատարակուի թէ՛ այս տարի ամեն կողմ հունձրի տառապելիւն կայ, պէտք է անմիջապէս պարէն մթերելու սկսիլ, որպէս զի պատահելիք սովին դէմ անպատրաստ չը զլտնուինք:

Ահա այսպէս շարունակաբար բոլոր դուշակութեանցը հակադարձը կը պատահի կենսական խնդրոց մէջ՝ որանց մին է նաև ձմեռը:

Այսու հանգերձ՝ ոչ գասըմին բորեազով մտնելուն, ոչ սաւանակազմին դուշակութեանց և ոչ ալ մեր՝ այս երկուքի մասին ուսումնասիրութեան ականջ կախելու, ամեն ոք պէտք եղած ածուխն ու փայտը ժամանակին առնէ, և ձմրան եղանակի պէտք եղածները այժմէն կարգադրէ, որպէս զի յետոյ Պրագիլիոյ վիճակահանութեան մասնակից չըլլայ:

Արդ, Գասըմի առթիւ իրականութիւնը ճշգրիտ յետոյ, կը թօյունը դարձեալ որ Սաւանակազմը Սպանիական պալատներ երազել տայ իւր ընթերցողաց, մալթելո, սակայն որ այդ երեւակական քունէ արթնանալունը ցուրտը մինչեւ ոսկորներնուն ծուծը անցած չըլլայ:

Հետեւեալն մեզ զրկուած է ի հրատարակութիւն:

ԹՈՒՌՑԻԿ ՆՇԱՆԱԾ ՄԸ

Գիշերուան ժամը չորսն է. Ս. . . գիւղի փողոցներէ միոյն տուններուն բնակիչը հանդարտ քնով կը նիրհեն. առանց երազելու իսկ որ կէս ժամէն ընդոտ վեր ալիտի ցաղկեն խրեանց անկողնէն:

Ս. . . գիւղի բոլոր գինատներն այցելած, գլխակը

մինչեւ յօնքերն իջուցած, ծամմեղով հառնելու մօտ եղող պիտերուն մնացորդ մէկ երկու թեւերը բերանն առած, դէմքը խաշած խոջափառի մը նման կարմրած, պատէ պատ դարձուելէ լաթերը պատուած և քսան և մէկ տարին նոր թեւակոխած մեր թաւայիկ նշանածը գիշերուան ժամը չորսին կը մտնէ յիշեալ հանդարտիկ փողոցը և «Կոլոցէ՛ք կոշիկներ ոտիցս ներքեւ» գոչելով, տան մը դուռը տի կառնէ:

Գուռը չը բացուի, նորէն կը գոչէ, դարձեալ ձայն չիկայ, վերջապէս օրէն կրկնապատիկ խեղքը լռուցած արագիւ հարուածներով տան դուռը կը կոտրէ. և կատարի մը նման կուգէ տնեցոց վրայ բազկացն այժմ փորձել: Բայց անեցիք ընդ որս և դրայիք օժանդակութեամբ գիշերապահին գորս դու պատուիրեցիք լաւ ընդունելութիւն մը կրնեն այս խնդին:

Մօտակայ փողոցներու թաղեցիք ալ ընդոտ արթննալով փողոց կ'ըլլան և յայնժամ կսկսի զարկալիկ սարիքի և զոտատոնի չաթարթաեական ձայնի լսելի լինել և ի լրումն սոցա, հազար տարին Հաղարապետն գիւղին որ այս կատարին իջեցուց ի նկուղն խառնալուին:

Խաղաղութիւնը վերստին հաստատուելով, դրացուհեաց հետեւեալ խօսակցութիւնք յստակ օրէն լսելի եղան:

— Գայմէնի թիւ մաղաւտայիքեօր ինչ աթիթի Սպիճա տունտու:

— Դո՛ւն ալ լսեցիր կէնձ. էյ աթիթ սօրմա, մենք հէփիթիդ տապուրի չը գտըք:

— Գալէ բիօս ինչ պու տապուրի:

— Գա ճանըմ իշտէ պու օղլանըն պիր նշանածը վարմըլ, խենդ տիր տէյի նիշանը ես են ըրիւր. չիմտի օղլանը պաշկա պիր զըզա նիշանլարըլար ամա, պու խըրօընտան դէօր սարիօզ օղլիօր էտիլի նշանածընըն էվիթի հէր ադ-չամ ալթ իւսթ էտէյօր:

— Մեղայ բուրուկ կայծակներու կայ պիլէ քիմ, քառսուն օրս համբելու եղաւ նէ. աս ինչ խախիւթին է:

— Հրամանդդ ալ իմացա՞ր Հոռօի հանըմ:

— Հապա՛. ո՞վ չարթնցաւ գիւ. ան ինչ կոռուսմ կոչուս էր գիւմէտիլիս թափու խները պիլէ քիլի կան. քա մմա նըշանը ետ ընելէն եքիլ ինչո՞ւ կուգայ տէ սալթա կըլլա կոր:

— Բարուկ խենդ ըսածդ քանի՞ պոյնուդ կունենայ. սէօզաէմ — ինչ խտարքի իս սաշխատիին նշանեցին նէ ես կէնէ բեզ պիտի տունտու — քսելով կը խմէ կը խմէ կուզայ, ասոր ո՞վ եկաւ, ո՞ր գայիք, ինչ կերաք, ինչ խմեցիք, տէյի տուպէտա կը հանէ եղեր օր, ինչո՞ւ նշանս ետ բրիք տէյի:

— Վո՛ւյ հեռու տունէ տեղէ. քուրուկ ասանկ խենդին ծառքը իյնալիք ախճիկը աճապա ինչեր ալիտի քաշէ:

— Նս քեզի պոյն մը ըսեմ, խաղահաթիլը օլի թիւն հօրը մօրը քոյնէ. պուլունազ հինտ խաւմաշիի մը պէս կիւլ տամլասի ախճիկը հանեցին ատ տիւսհարին նշանեցին:

— Տիւսհար կըլան պիլէքիմ. չօլտխով չօճուխով աս ամեն գիշերէ տապուրի կըլլանք կոր:

— Քա ան չէ ամա եքիլ նշանածենց լարափը առջի նշանը ետ ընելուն սէպէպը չէ՞ն իմացեր քի կը հանեն ախճիկին կուտան կոր:

—Իմացեր են ամա կործին մէջը խաւովու մը կայ եղեր քի սանկ էլի պայրախը . աթլը եր աթտան էնտիրի . իշտէ սանկս երկան՝ հէմտէ խանտըրան լեզու մը ունի եղեր . անանկ օր քուրուկ , երկու լախըրտըյով մարդը կը կապէ եղեր :

—Հէմէն լեզուներն կապուի քի , սոսանկ հալխուռն զաւ . կընեբուռն կըսը կրակի կերեն տէ իրենք չուպուհներն կը վառեն տէմը կառնին սէյրիճի կըլան :

—Եհ , թող ախտկան տէր եզույն ալ խաւովուներու եալտըղը լախըրտըներուն չը խաւուին . անաշէներն նէ հարցունել մնաց նէ վնասուել , սօյրամաեալ կեղան փիւշման կըլլան :

—Ախ , կըսես ամա քուրուկ ախճիկ զաւակ ունենալն ալ աս տարիւս կրակի չապիկ հազնիլ ըմանեցա :

—Իրաւ ես կընիկ գիշեր պարի :

—Գիշեր լաւս պարի :

ԱՆԱՆԱՏԵՍ

ԳԵԱՐ ՊԵԼԻՆՍԻ ԶԱՐԱՄ ՏԸՐ

Գըշ մէվսիմնին թէգարրիւպ իմմէսի իէ գէօյլէրէ հապա թէպտիլինէ կիտէնլէր կիրուհ կիրուհ իմմէկէ պաշլաւալար վէ հալի իէ տախի գէօյլէր թէնհալալըպ , գալանլար իսէ պիրազ մահգուն օլուրլար . իշթէ պու գապիլտէն օլարապ Ռօզի տուտու գէվճի Մէրինս աղայէ տէմէքտէ իտի :

—Գէպէ պու էվի սաթըն ալմահայըտըն :

—Նէյէ . սօնուռնա գատար քիրաճըլըք մը էտէ իտիք :

—Գըշ կէլտի հէվտի գէօյաէն էնտի , կէնէ պիզ կուկուք կիպի գալալըպ պէօյլէ :

—Եաղըն սէն պօրտա սէֆա սիրտիւկիւն վաղըթ , Ստամպուլտա Ֆըլճը սօգաղընտա օթուրսնլար , սանա աղըզ ալըպտա պիր լաղըրաթ լթաիլէ՞ր մի :

—Գա նէ տէմէյէ հապղալը վար , պուտա թօհաֆ . չու հիշ թանըմտաղըն ատամլարա իտարաֆ չըգարսան , օգատար ճանըմ սըղըլըր քի :

—Թարաֆ տէյիլ , հադգանիյէթի սէօլէ եօրում :

—Նարըն օ պիր կիւն գար թիւրի պաշլարա օ վաղըթ հալինի կէօրիւրիւմ :

—Պէնիմ հալիմի նէ կէօրէճէքսին , հէրքէս կիպի բալթօմու կիյինի , սապան վաթօրու իլէ ինէր , ազաւմ վաթօրու իլէ չըգարըմ :

—Եյ պէն պօրտա բէրի կիպի եալընըզ գալաեւմ էօյլէ՞ մի :

—Նէ եաղայըմ ճանըմ , տիրիշ տիք , քիթապ օգու , էյլէն . . . :

—Նէրտէն իտի պու բիս էվի ալարն :

—Բիս էվ մի . . . 320 լիրաեա ալարմ , 700 լիրա վէ :

րիեօրլար պու կիւն :

—Վույ տէմէ չըլաըրըրմ . գուգում Մէրինս աղա , պիր սահաթ էվէլ հէմէն սաթ , գալգար ալըճը ճայար :

—Ջաթը գիւմ սաթընքի , պէն սահա տիվանէ օլմատըմ :

—Գա խենդ սին . եէտի եիւզ լիրաեա բէք գօմիլֆօ պիր էվ ալապիլիլիզ Պէյօղլուռնա :

—Պէօյլէ պիր էվ Պէյօղլուռնա ալմադ իչին պէշ պին լիրա լաղըմ , հէմ գաթէն օրտա պաղչէլի էվ նէ կէպէր :

—Սման սէնաէ պիզ պաղչէպա՞նմըզ , պաղչէյի նէ՞ եաթաճաղըզ , չիմտի սէն պէնի տիյնէ , պու էվի եարընտան թէզի եօզ սաթարըն :

—Եյ . . .

—Պէյօղլուռնա 500 լիրաեա կիւզէլ պիր էվ ալըրըզ , գօմիլֆօ պիր սալուն տօնաթըրըզ , արիլիյէ 200 լիրաեալա պիր լանտօ , պիրտէ գուրէ ալըրըզ . . .

—Առապա՞ գիրաեա վէրէճէյիզ :

—Պազ նէ մինասիպիթսիզ լաղըրալար էտէր պիզ օթուրաճաղըզ :

—Հա օ պաշկա , էյ . . .

—Իլը պաշար օլտու մը , իստէտիվիմիզ գէօյաէ պիր էվ լիւթարըզ :

—Գիրայը քիւմ վէրէճէք :

—Գա ճանըմ , էվ բարաթընտան իքի եիւզ լիրա արթմահաճաք մը :

—Հա կէրչէք . օրտեր ունուլտուլըտըմ :

—Մաթա՞պ էտլօրսուն Մէրինս աղա :

—Եօք մաթապ էթմէյօրում , եալընըզ հիսապ էտէյօրում քի պու տէտիքլէրինի եարմադ իչին սէնէտէ էն աղը պին լիրա լաղըմ տըր :

—Տահա նէլէր , հէրքէս գալէր եաղըն գէօյէ կիտիպ զըլըն Պէյօղլուռնա էնէյօրսա պին լիրա հարճաեօր :

—Գուգում Ռօզի տուտու բէճա էտէրիւմ , պու չօճու կճա լաղըրալարը գաթաեալըմ :

—Եյ պէն նէ օլուրսա օլտուն , բէրի կիպի գըշըն գէօյտէ օթուրմամ :

—Օթուրմաղսուն Պէյօղլուռնա էն :

—Եյ սէն . . .

—Պէն եէրիմալն պիլէ գըմըտամամ :

—Տէմէք քի ֆիքրին պէնտէն այրըլմաք տըր , էօյլէ մի , ամա պէն պու իչին չօգտան ֆարընա վարմըլտըմ :

—Ռօզի , չիմտի պու լաղըրալարըն եէրի վար մը , հէրքէս եօրկանընա կէօրէ տէտըլըն ուգաթըր . էվի սաթալըմ , Պէյօղլուռնա էվ ալալըմ , լանտօ ալալըմ , եաղըլղա իստէտիվիմիզ գէօյէ կիտէլիւմ , գըշըն պալար վէրէլիւմ , տիվանէ մի՞ օլտուն իլլահ աշկընա :

—Սանա պալօ լաղըրալարը էտէն օլտու . . .

—Իլտէ օ արթըք սըրաթըլըա արբա արքաեա օլահաղը օ տուր :

—Սէն պիլտիլինի սէօյլէտին , պիրապտա պէնի տիյնէ՞րսին :

—Եկըր լանտօ գուրէ ալընաճաքսա տիյնէմէմ :

—Գա պէն չիմտի պու էվի սաթըլ պէտի եիւզ լիրա էլիմտէ հաղըր բարամ օլուրսա , տի նեալարը սաթըն ալըրըմ :

—Հայտէ պաղալըմ . . .

—Շիմտի պէնի տիյնէտէ պաք , տօղրուտա օլմասընտա

Թարա պաշտոնատ պիր էվ ալըըզ իւշ եիւզ լիրա
օնատէ . . . :

—Տէտիք .

—Ելի ալթմըշ լիրաեա տա պիր սալօն տիւզլիթիթիւզ .
էթտի տէօրթ եիւզ օն :

—Թամամ . . . :

—Դա ճանըմ, նէ մաթապ էտէօրտուն ասամօնըւյըն
ազրտը էտէեօրում .

—Սէնին գարշընտա ալըզ աշմաեատա պահթ լազըմ :

—Նէ պիլէյիմ, պէնի չօճուկ եէրինէ գոյմուշըն , շիմ-
տի նէ տիյօրըտում . տէօրթ եիւզ օն լիրայըլա էվ իլէն
սալօն պիթտի . եիւզ էլի լիրատա պիր լանտօ տէ , էթ-
տի պէշ եիւզ ալթմըշ լիրա . պիզէ գալըր եիւզ գըրք
լիրա ֆազլա :

—Եյ լանտօեա պիր չիֆթ տէ պէկիր իստէր :

—Պիր չիֆթ պէկիր գաշ գալըրուն էտէճէք ալըրըզ :

—Պէկիրլէրի սադմապա սէյիս իստէր , ախըր իստէր ,
պէկիրլէրին պօղազընա կինաէ պիր մէճիտիյէ իստէր .
եազլըլա կիթմէք իշին մէսարիֆ իստէր , իստէր , իստէր
օլու իստէր :

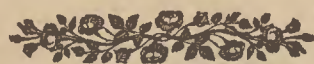
—Գա օնլարըն հէփսի իշինտէն չըղար . սէն պէնիմ
սէօղիւմիւ տիյնէսէն քեար պիլէ էտէրսին :

—Պազընաը , պեար պիլինսէ հարամ տըր տէրլէրսէյի-
միշ տօղրուեալը . պէն քէօրէյին քէմիկի պրազըլտա
կէօղիկնին արգասընտան կիտիլինէ թազլիտ էտէմէմ :

—Տէմէք քի պու գըշըն տալի գէօյտէ գալաճաղըզ :

—Ալլահ ճան սաղլըզը վէրսին տէ պու սէնէ տէ պուր-
տայըզ , կէլէճէք սէնէ տէ . սալօն տիւզլիթմէկի , լան-
տօեա օթուրմայը տիւշիւնէճէկինէ էվ սահլալի օլմայըլ
տա գիրաճըլըք էտէնլէրի պիր տիւշիւն տէ հարիմիզէ
պին չիւքիւր տէյիպ եէրիմիզտէ օթուրալըմ :

Ռօզի տուտու գէվճիկին պու աղիւնէ լազըրտըլարընա
իզնա օլտարք . քէնտի վանի իտտալարընտան վազ
կէշէր :

Բ Ե Ն Տ Ի Կ

Տ Ո Ւ Տ Ո Ւ Ի Ն

ԶՄՐԱՆ ՊԵՏՔԵՐԸ

Երէկ աւաւօտնան տեղացած ձիւնը բողբոջ գգացնել
տուաւ ձմրան սկիւթերը՝ զոր ուրիշ տարիներու բող-
բատմամբ , այս տարի շատ կանուխէն սկսաւ .

Պարոն Համբիկ շաթթուս տեղատարափ անձրեւներէն
տունէն դուրս չէլնելու հարկադրեցաւ օրովհետեւ ոտքի
պօթիկներն ամրան եղանակի չինուած ըլլալէ ի գոտ ,
տղիք և ջուրի դէմ՝ բացարձակապէս անգօր վիճակի մէջ
էին .

Ընտիկ տուտու , երեկի տոժամեայ բաց օդէն օգ-
տու ելով , պարոն Համբիկի սաթին չափը քուրջի կտորով
մը տոնելէ յետոյ , զոյգ մը պօթիկն և լաստիկ գնելու հա-
մար շուկա ելաւ :

—Պուեուրուն տուտու հանըմ, նէ ալէա գաշմիրլէրի-
միւզ վար :

—Վայ կըլտուտ, գիշմիրլինէ՞ եաքտեմ, հազըր գուն-
տուրա նէրտէ սաթարլար պիլիւրմիսին :

—Գալաֆլար չարշընտա .

—Ծօ պէն թօաֆլար չարշընը պիլիւրմիսին :

—Շու աշաղքի թիւքեանա սօր տուտու :

—Պարի լուս կազրում .

—Թի աղարաթէ :

—Ո՞վ աղապադ է ըսի՞ր . . . :

—Նէ իստէրսի .

—Համբիկիմէ պիր չիֆթ պօթիկն ալաճաղըմ տէ հազըր
գունտօւրա սաթանլար նէրտէ տիր պիլիւրմիսին աճապ :

—Գունտուրածի փօլի՞ . . . նա պուրտա տիրադ ասաղ-
տա վար :

—Գունտուրածը Նիգօլի՞ սօրաեմ տէտին . . . :

—Պէն պիլմէլ նա պու գարսի տուքեան սօր :

—Պերսին քիրա կուղէ սանգիւմ . Ասօնօնու աշիկն մեռ-
նիմ լախըրաը հասկըցող մէկն ալ չիկուր :

—Ալէա գարիֆ մէնարլէր վէրէյիմ, գըշըք կուն չօ-
րապարըմ տա վար :

—Ծօ աղոյ . եուն չօրապ լազըմ տըր ամա , պու կիւն
Համբիկիմէ պօթիկն ալաճաղըմ , շու հազըր գունտուրա
սաթանլար նէ թարաֆտա տըրլար :

—Վալիտէ , չարշտան չըք Մահմուտ բաշտտան էնի
վէր օրտա չօք վար :

—Սաղ օլտըն եաթրում ըսելով , Ընտիկ տուտուն
ուզղակի Մահմուտ բաշա գնաց և այս անգամ կոչիկ ծա-
խօյի մը խանութ մտաւ :

—Պուեուրուն տուտու հանըմ նէ իլազըմ , ալէա բան-
թաֆլար վէրէյիմ .

—Օղլում Համբիկէ տաեանըզը պիր պօթիկն իլէ պիր
չիֆթ տէ լաստիկ իստէրիմ .

—Պաշ իսթիւնէ , օթուրուն , էօլիւնիւզ վա՞ր մը .

—Հապա . . . վույ ծունը կլիուս , չափը ճէպէս ինկեր
է . դուզում աղալար աճապա շէյլէ պիր քուրջ կէօր-
տիւնիւզ պուրալարտա .

—Կէլտին իտէ , էլինտէ նէ խուրճ վար ըտը նէ չանթա :

—Հատնիք պիլէքիմ , չիմոի չանթա լազըրտըլը էտէն
օլտու :

—Եա նէ պիլէյիմ նէ սէօլէեօրուն .

—Գա ճանըմ , չօճօղուն աեազընըն էօլիւսիւնիւ տիւ-
շիւրմիւշիւմ ճէպիւմտէն .

—Զարար եօդ տուտու հանըմ , չօճուք գա՞ջ եաշըն-
տա տըր :

—Օն պէշինի պիլիւրտի , Գասըմ պիր տէրտէ օն ալթը-
եա կիլէճէք .

—Պու կիւն գաղըմըն իւշիւ տիր . աէմէք քի օն ալթը
եաշընտա . էրքէկ մի գըզ մը .

—Վայ մեղքիս , հիշ Համբիկ իսթինտէ գըզ օլտուր . . .

—Պէն իսթինի պիլիւրմիսին կա . տուր սանա իշի ֆա-

նէլալը ալէս պիր պօթին վէրէյիմ տէ , վարսն կիւլէ կիւլէ կիլինսին . . . ալ պագասեմ .

—Արթըը սէն պիլիրսին , չու գալիճէ օլտուն տա պիլ պիւսիւնէ պագասեմ .

—Արթըը պու պօթինլէրէ հիչ լաղըրտը խտէմէզ .

—Հապա գալըար տար կէլիրսէ .

—Տէյիլի կէնիլինի վէրիւղ , հէմ օլլուն օն ալթը հաշընտա տըր տէմէ հօրսուն , պու պօթին թամ օնուն աեաղընա տըր .

—Շիմտի պուսնա նէ վէրէճիլիմ . չու քէսէնքէս պիր լաղըրտը սէօյլէ .

—Տուտու հանըմ , սօն լաղըրտը իւչ մէճիտիլէ պիր չէյրէ եէ օլլուր .

—Գա աա ինչ կըսէ . խելքիս կուզայ եանի . պիլիմ մահալլէտէ Բէբրօնուն օլլու 25 գուրուչա պիր պօթին ալմըշտը քի կէօրիլէճէք չէյ .

—0 սէնին տէտիլին գալմաֆ իլի տիր , իքի կիւնտէն լաղըրտը .

—Մեղայ պիր այ օլտու կըճըր կըճըր աեաղընտա տըր .

—Պաշտառ պաշ պիւթիւն չարըյը կէզ , էյէր սէնտէ պու Բօթիլիլին էլինի 25 գուրուչա ալլուտան պէն պուն-լարը սանա պաղըլարըմ . աւա պաք , իլի պէօյլէ ֆանէ-լալը օլմալը .

—Շիմտի եալըրում սէն օլաճաղընը սէօյլէ տէ բաղար-լըը ույտուն .

—Հայտէ կիւզէլ իաթըրն իլին պիր չէյրէլ էքսիլ վէր .

—Շիմտի պէնտէ օթուզ գուրուչ վէրիլիմ , պիր բարա գիյատէ եօլ .

—Նէսինէ տուտու հանըմ , քէօսէլէսինէ մի , իլինին ֆանէլարնա մը .

—Եարըսընը գէօսէլէսինէ սայ , եարըսընտա իլինին ֆանէլարնա վէրիլիլում ա՞զ մը տըր .

—Շիմտի պիր լաղըրտը էլիլի գուրուչա ալաճաղըն .

—Ձէնէթ բրթի մարդ , պիր լաղըրտը կըսէ , կէս սա-հաթ է նէֆէսա հատալ .

—Իյ նէ տէյիլէքսին տուտու հանըմ .

—Նէ տէյիլէլիմ , իլտէ էօյլէ , իլինէ կէլիրսէ վէր , տա-հա պիր չիֆթ տէ լաստիկ ալաճաղըմ .

—Իլթէ պիր չիֆթ տէ լաստիկ ույտուրաեմ տա , ի-քիլինէ եէթմիլ գրաշ վէր .

—Գա նէ իլին . . 30 գուրուչ պօթինլէր օն գուրուչտա լաստիլլէր էթտի գըրը գուրուչ .

—Օհ . . . ամմա տա եաղը միւշտէրիլէ չաթաղը . հա .

—Տահա նէ վէրէճէլիտիմ , մեղայ գայէր հէրքէլ բարայը եէրտէն թօլլուտօր .

—Շիմտի սէն չու բարաեը չըզար պագասեմ .

—Իլտէ սանա իքի մէճիտիլէ .

—Շուրաեա օն գուրուչ տահա վէր .

—Մօ նէյլէ վէրէճէլիմ .

—Վէր տէյօրում տուտու հանըմ , սիֆտահ ուլլուրու-նա բաղարըրը պօղմա , գաթը պէն պու մալի գարարընա վէրիլիլում .

—Հէմէն էրիւ աշիլ խաղայ մարդ , իլտէ օն գուրուչ տահա վէրէլիմ ամա , աեաղընա ույմաստ տէլիլտիլէ-ճէքսին .

—Նէ վաղըթ ույմաղսա կէթիր տէյիլէլիմ .

Ըռնտիկ տուտու պօթիններն ու լաստիկներն առնելով տուն դառցաւ , սակայն գժբաղտաբար Պարոն Համբիլին ոտքին պղտիկ եկան պօթիլներն , և այժմ հարկ եղաւ որ զարձեալ ետ տանելով , աւելի մեծն առնու .

(Շարանալիլ)

ԵՐԿՈՒ ՈԳԻՆԵՐ

Գեղազուարթ գիշերուան մը մէջ երկու ո-գիներ տեսնել՝ մին չար , միւսը բարի . . . ասի ամեն մարդու գործ չէ և կարծեմք շատեր հաւատք չի պիտի ընծայեն իբր առասպել ինչ , սակայն այդ թերահաւատները շուտով պիտի համոզուին իրա-կանութեան , եթէ երէկի Սաւանակաղմին Երկու Ոգիներն կարգալու ձանցրութեան յանձնառու լինին :

Հեղինակը , գեղազուարթ գիշերուան մը նկա-րագրութեան սկսելով , անդգալաբար տըշալուսոյ ուրուագրութեան կը սահի ուր անասուններն թեւաւորելով կը թռչտին և թռչուններն քառա-սմբակ կը թռուդեն , յետոյ զգալով որ ոգիներն գիշերայն պիտի երևին իրեն , անմիջապէս ան-լուսին երկին մը կը պարզէ ուր բիրաւոր աստ-գունք կը պլպլան անսահմանութեան մէջ , Լոյս մը կերևայ , լոյս մ'ալ կերևայ , յետոյ հեղինակին խելքին պտուկը կերբայ , արդեօք տուտուիս ձայն տա՞մ , կը խորհի . ոչ . առաջադրած է անվե-հեր գիմագրաւել վտանգը , շատ չսպասեր , ահա ոգին որ ահեղատեսիլ կ'ախք մ'է , ժանտ ու կար-մրաջիլ աչերէն հրոյ կտոյճեր կը ցայտեն : Ահե-ղաթուեղ ձայնով մը բառերու կոհակնք ժայթ-քեցուցեր է նա իւր անհեթեթ (°) բերնէն . որմէ սոսկալի ալեկոծութեան մը բռնուելով , մըրիկը շենք գիտեր որչափ տեսեր է :

Կարճ կապելու համար ուռուցիկ բառերու այս չեղձակոյտը , ըսենք թէ չար ոգիին՝ որ կրից և տուփանաց ոգին է եղեր , կը յաջորդէ բարի ո-գին , առանց բարեխառնելու սակայն ոգետեսին խելապատակը , զոր մնացած է շարունակելի :

ՕԾՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Վաղն տուաւօտ Սամաթիոյ Ս , Գէորգ եկե-ղեցւոյն մէջ տեղի պիտի ունենայ Ս , Թաղէոս և Բարթողիմէոսի պատկերին Օծման հանդէսն , որ պիտի կատարէ Գեր , Հմայեակ եպիս , Դիմաքսեան և Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց դասն ամբողջ պիտի սպասուորէ սոյն արարողութեան :

ՃՇՄԱՐՏԱՍՈՒՏ

—Գերիմէնիզի նշանաւաճարնը տիլէ տույտում էօյլէ պիր չէյ վա՞ր մը :

—Էլէթ . ֆաղաթ կէչէն հաֆթա նիշանը կէրի էթտիք .

—Նիլի՞ն կիւլէյի թարաֆընտան գիյատէ թրախօմա մը խտէհօրաւր :

—Եօք գարտաշ , տիլի.նիւ առջի պսակտա էտէրիմ տէմիլ . պիլիմ դըզտա վալիտէսինէ տէմիլ քի , ես մինչև

առջի պատկանոր չեմ պէքէյէր, պիզաէ մէճպուր օլ-
տուք նշանը կէրի էթմէյէ. չիմտի պըսա վատէլի պիւր
կիւզէյի արաեօրոնմ.

— Էկէր պուլամաղսան, շիմտիլիկ իւչ այ վատէլի պիւր
կիւզէյի ալ, սօղրա ըսքօնթօ էաէր բիւճատա գըրաըրըր
իշինի կէօրիւրսին.

* *

— Զաքէոս աղա սա զըխըմ ըրալիշէն եօրը վազ պիտի
գաս:

— Էյ ճանըմ կէնէ մի պաշլաեէր առտուանցով.

— Գա նասըլ չը պաշլաեէմ, երեկ գիշերուան ըրաճներդ
միտքդ կուգա՞յ կօր, կիւզէլիմ երեք հատ խոշոր թա-
պախները կտարեցիր, անկէ վերը եաթախին օտային եր-
կու ճամը կտարեցիր չոճուխները մինչօք առտու պուզ
կտրեցան:

— Գա իրա՞ն, վերի օտան ճամ կտարեցիր:

— Հապա, ինքիդինքէդ խապա՞ր էիր օր.

— Քեզի բան մը զօրցեմ. ասկէ ետքը թէօպէ. մէյ
միալ չը պիտի խմեմ.

— Թամամ, քուկին թէօպէյիդ ով կը հաւատա քի իրիկ-
ուան կէնէ գէօր կլնայ կուգաս.

— Հապա ինչ պիտի ընեմ. օրուան քսանըչորս սահա-
թին թօփու երկու երեք սահաթը թէօպէս կաւրեմ,
տահա լախըրտը կընես:

* *

Երեւակայական հիւանդ տիկին մը որ միշտ կը գտն-
գատէր թէ՛ բժիշկներն իւր հիւանդութիւնը չեն հասկը-
նար. անցեալներն նոր բժիշկ մը մայրաքաղաքս ժամա-
նելը լրագրաց մէջ կարդալով, անմիջապէս բերել կուտայ:

— Տըթէօր, Պօլսոյ բոլոր բժիշկներն հիւանդութեանս
գարման մը չը կրցին ընել:

— Ախորժակնիդ ինչպէս է տիկին:

— Ախորժակս տեղն է. բայց կը վախճամ բան մը ու-
տել որ մի գուցէ մեռայ:

— Մարտողութիւննիդ ինչպէս է:

— Աղէկ է, միայն թէ ձանցրութիւն կըգամ միշտ:

— Դիտու պառլոս ունի՞ք:

— Ոչ, սակայն ջրային բորբոքում մը կայ վրաս:

— Սովորաբար ի՞նչ կուտէք:

— Մսի ջուր, կաթ և մերթ ընդ մերթ խորտիկի փոք-
րիկ կտոր մը.

— Շատ լաւ, հիմայ ձեզի 24 դեղահատ պիտի գրեմ
որ ժամը չորս հատ պիտի առնէք. յետոյ ջուր մը գրած
եմ, քաւորդն անգամ մը ապուրի դղալ մը պիտի խմեք
անկէ, կռնակնուդ երկու կողմը քսանի շափ տգրուկ
պէտք է...

— Տըթէօր, արդեօք վիճակս խիստ ծանր է, հար-
ցուց տիկինը զարհուրանալով.

— Ան այժմ բան մը չունիք խիստ քաջաւորով էք, բայց
քանի որ ինքզինքնիդ անպատճառ դարմանել տալ կու-
զէք, նախ պէտք է զձեզ հիւանդացնեմ որ յետոյ բուժեմ:

Մ Օ Ն Թ Է - Բ Բ Ի Ս Թ Օ Յ Ի Ո Ր Դ Ի Ն

Հինգերորդ հատոր

Մ Ն Ա Յ Մ Է Կ Հ Ա Տ Ո Ր

Յարութիւն Քրիստափորեանի հրատարակած
սոյն հետաքրքրաշարժ վիպասանութեան հինգե-
րորդ հատորն ևս աւարտած ըլլալով կը գտնուի
բոլոր գրավաճառաց, և ջրավաճառ Պօղոս և Յա-
կոբ աղաներուն քով, Բերա թիւնէլի դէմ Նալ-
բանթեան գրաստանը և Շուկայի դուռը Սէբէթի
խանի դէմ ծխավաճառ Գէօրգ աղայի քով, մէն
մի հաւասրոյ գինն է 10 զրուշ:

Ք Ե Տ Թ Կ Ե Օ Ձ Ի Բ

Պիպէրեան Կարապետ էֆ.ի հրատարակած րօ-
մաններէն Նէթիճէի մէրամ անուն ընտիր վէպը լը-
րացած ըլլալով, այսօրուրնէ սկսեալ Բէտի Կէօ-
ղիւ անուն խիստ հետաքրքրական վէպը հրատա-
րակել ցեւնարկած է:

Յիշեալ գեղեցիկ վէպը, որ Ալիք Անտօն էֆէն-
տի թարգմանած է, իւր սահուն եւ յստակ ոճո-
ւր՝ ուրիշ այս տեսակ թարգմանութեանցը գտած
ընդունելութեան, իրաւամբ այս վէպն ալ պիտի
արժանանայ մեծարոյ վիպասէրներէ:

Բաժանորդագրութիւնը նախկին պայմաններով
կը շարունակուի, և ի նորոյ բաժանորդ գրուիլ
ուղղորդեն, դիմել Կ. Պօլիս 2Իշէք Պաղար թիւ 23
Պիպէրեան տպարան կամ լրագիր ծախողներու:

Բաժանորդագրինն է Պօլսոյ համար ամսական 5
զրուշ և գաւառաց համար 6 զրուշ:

Ս ապըդ Մամուլուն սահիպ իմթիեալը Այվազեան է-
ֆէնտի, Գալաթիա տա Բէնջէնպիհ Պաղարնտա, Իք-
սի խանընտա պիւր մալուգա քիւշատիլլէ, Նէֆիս
զէյթին ետղը, վէ լէզիլ շարապ, վէ մաստիգա վէ Էն
ալէա ճինատէնտէ սապուն, վէ քէզալիք Էնվայի Նէֆիս
գօնեաղար, վէ հաթթա Ժօրթ Սալաման գօնեաղը տա-
խի կէթիթմէքաէ պուլունտուղունտան: մէմնուն օլմա-
լարընը արգու խաէն զաթլարըն թէշրիֆլլի իթթար վէ
տապէթ օլունտօր:

Պօղոս տաւարնտան պիւր սէնէլլեքաէն իիկիրմի սէնէլլի-
կէ գատար շարապար իլէ, Գըլլըլըն տախի Գուսան-
տարիա թէմիյէ օլունան շարապարը պուլունտուղուն-
տան, լիւզումու պուլունտան զաթլարըն միլլիմաթլը օլ-
մադ իւզրէ, իլան օլունտօր:

ԱՐՏՕՆԱՏԻՐ—ՏԻՐԱՆ Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԽԻՐԱԳԻԲ—Յ. Մ. ՀԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱԾԱՐԱՑ ԸՆԿ.

معارف نظارت جليله سلك رخصتنامه سيله طبع اولمشدر

[illegible]

12

[illegible]

— 77 —

գուցեալը իրեն քով առած որդեկըրած էր և իւր անակնկալ մահուամբը Այտալին ապագան չէր կըր-
ցած ապահովել և Հանդուցելոյն ժառանգները՝
որ արդէն թնամութիւն կը տածէին հեգ աղջը-
կան զէմ, զինքը երեսի վրայ թողուցին առանց
մէկ ստակի և անօգնական և Բաբերադդաբար ես
հարուստ էի. ուստի տուն մը վարձելով կահեցի
և Այտա նոյն օրէն անդ բնակիլ սկսաւ. դիւրին է
ըմբռնել թէ մեր յարարերու թիւննեցն աւելի մը-
տերմացան և Այս միջոցին էր հայրենեացս և հօր
ազգիս ծառայութեան կոչուեցայ. Վեհափառ
Տէրս ինձ յանձնեց կոնսնաւորել զինուորական բա-
նակնիս ուր եւրոպացւոց բանակներու նոր դրու-
թիւնը գեռ մուտ գտած չէին. ուստի ըստ հրա-
մանի մեր Մեծազօր Կայսեր Նեղաֆէֆֆ անուամբ
նոր գունդ մը կազմուեցաւ զոր մարդելու համար
բաղմաթիւ գողղիացի սպաներ բերել տուի, և ո-
րոց համար մասնաւոր զօրանոցներ ու մարդանոց
հրապարակներ յարթուեցան ի Թօլհանէ, ի Քեա-
ղըհանէ և ի Ելսակիւտար. վերջապէս աշխատե-
ցայ իմ Վեհափառ Տիրոջ կամքին համեմատ, որ
ուրիշ փափաք չունէր այլ միայն առաւել եւս հը-
զօրացնել Օսմանեան մեծազօր Կայսրութիւնը և Ա-
հա այս խիստ զբաղմանցս միջոցին էր որ Այտա
կիմացնէր ինձ թէ մայր եղած էր. կայսրութիւննիս

Երեսնամեակն էր, Կարենի չէր ընաւ որ մեր սիրոյ այս առաջին պտուղը դաւախ հռչակէի. և Այտա, այն սուրբ և անմեղ էակը ցմահ անպատուութեան ու գրոշմը պիտի կրէր ճակարկն վրայ: Վայրկեան մը չվարանեցայ. մտածեցի Այտան Փարիս զրկել, թէ և իրմէ բաժանումս մեծ ցաւ պիտի ըլլար սրտիս, սակայն խնդիրն Այտայի պատուոյն վրայ էր, ուստի իմ այս խորհուրդս Այտայի հազարդեցի, համակերպեցաւ. Կարգադրութեան և դադողացի բարեկամացս միայն ոչնչութեամբ երեք օրէն Մարտիրոս երթալիք վաճառականական հասի մը նաւապետը խօստացաւ Այտան հեալ տանիլ և անդ օգնել նմա ամեն կերպով. երեք օր վերջը ստիպուեցանք բաժնուիլ իրարմէ. մեր արատասունքներն իրար խառնուեցան, կարծես բնազդ-մամուլ կը դուռնակէի թէ մէկ մ'ալ չպիտի տեսնեմ զինքը:

«Երկրորդ. օրուան առաւօտուն Այսա տունէն
մեկնեցաւ:

«Հեռուէն ընկերացայ իրեն մինչեւ նաւամա-
տոյց . նաւապետը իւր մակուկով անդ կ'սպասէր
Այտա արտասուալից յետին ակնարկ մը հետեւէ
վերջը գէպ ի առ իս , մակոյկ մասա գրեթէ գիւ-
նովի մը պէս տատանելով . չորս նաւաստիներ թիւ-
աւարելոյ մակոյկը սրացաւ և երկու վայրկեան

